

XXXI. KONFERENCE SOCIÁLNÍ PSYCHIATRIE

Karlovy Vary, 4.–6. listopadu 2010

MUDr. Ondřej Pěč (předseda sekce sociální psychiatrie)
ESET, Psychoterapeutická a psychosomatická klinika, s. r. o.

Zotavení jako koncept péče o závažně duševně nemocné pro 21. století

Rozvoj služeb pro duševně nemocné v Karlovarském kraji

Sekce sociální psychiatrie po dvou letech opět uspořádala konferenci sociální psychiatrie. Kromě tradičních spolupřátelů Centra pro rozvoj péče o duševní zdraví, Asociace komunitních služeb a o. s. Kolumbus jako představitelů uživatelského hnutí byly letos spolupřáteli i Regionální kancelář WHO v Praze a Karlovarský kraj. Důvodem bylo zaměření konference také na rozvojový projekt duševního zdraví v tomto regionu.

Konference uvedla poprvé do českého odborného prostředí koncept „recovery“ – v českém překladu „zotavení“ či „úzdravy“. Zotavení lze definovat jako dlouhodobý proces či „cestu“ zlepšování zdravotního stavu a osobní proměny, která umožňuje osobě s potížemi způsobenými duševní poruchou žít smysluplný život ve společenském prostředí dle svého výběru a usilovat o plné využití svého osobního potenciálu. V době převažujícího paternalistického a objektivistického pojetí péče o lidi s duševními poruchami je příznivou zprávou, že tento koncept, který klade důraz i na subjektivní zkušenost s nemocí, zaujímá stále větší pozornost v odborném písemnictví. Má potenciál stát se spojnicí mezi profesionály různého zaměření, uživateli a jejich rodinnými příslušníky, spojnicí mezi pohledy biologickými, psychoterapeutickými a rehabilitačními. Právě tato různá pojetí zotavení jsme měli příležitost vyslechnout

disciplinární spolupráce a systém (P. Hejzlar, T. Kloučková), nemocniční péče (M. Konečný), psychofarmakologie (A. Večeřová-Procházková) a ilustrativní kazuistické sdělení z ambulantní praxe (B. Rektorová). Plenární přednášky na toto téma doplňovaly další paralelní přednáškové sekce a workshopy s informacemi o konkrétních projektech a nově vznikajících službách.

Druhým stěžejním tématem konference byl rozvoj služeb pro duševně nemocné v Karlovarském kraji. Region trpí nedostatkem všech forem služeb pro duševně nemocné (ambulantních, lůžkových i rehabilitačních). V posledních letech se na rozvoj služeb v tomto kraji soustředila pozornost nejprve projektu WHO ve spolupráci s Psychiatrickou společností, nyní Karlovarský kraj ve spolupráci s Centrem pro rozvoj duševního zdraví rozvíjí projekt se záměrem ucelené koncepce, destigmatizace a vzniku sociálně rehabilitačních služeb. Účastníci konference byli o rozvoji regionálních služeb informováni jak v obecné rovině z perspektivy WHO (A. Šteflová), tak konkrétně o vlastním projektu v Karlovarském kraji (S. Správková, B. Wenigová), další přednášky toto téma doplňovaly: zapojení uživatelů do komunitního plánování (J. Jaroš), dopady zákona o sociálních službách na duševní zdraví (J. Závisek). Podrobněji byl diskutován rozvoj služeb v regionu v doprovodné tematické sekci.

Aktuálním a pro praxi potřebným počinem bylo uspořádání tematické sekce „Zdravotní a sociální péče – překryvy a propasti“ (E. Dragomirecká). Rozštěp zdravotních a sociálních služeb pro duševně nemocné a možnosti, jak v současném systému tyto oblasti koordinovat, bylo mož-

a diskutovat o nich. Dva naši zahraniční hosté uvedli pojetí zotavení z hlediska rehabilitace (J. van Weeghel z Nizozemska) a z hlediska uživatele (J. Hardingová z Velké Británie). Následovala další zpracování tohoto konceptu: pohled příbuzných (M. Hlíšníková), psychoedukace (L. Bankovská-Motlová), psychoterapie (V. Probstová a O. Pěč), multi-

no diskutovat z perspektivy historické, systémové i praktických řešení. Velkou pozornost účastníků rovněž přitáhl workshop H. Klímové a V. Roubalové na téma transgeneračního přenosu traumatu.

Cirkus Patiento z o. s. Ledovec účastníkům příjemně oživil přestávkové dění. Prostředí jinak nepřilíh inspiro-

tivního hotelu Thermal doplňovaly výtvarné práce pacientů psychoterapeutického oddělení nemocnice Ostrov. Dalším kulturním vkladem ze strany uživatelů byla aukce obrazů o. s. Kolumbus s jejich průběžnou výstavou.

Na konferencích ročník od ročníku narůstá počet účastníků, letos jich bylo 222. Jednotlivé profese mezi účastníky jsou více vyváženy (psychiatři, sociální pracovníci, zdravotní sestry, psychologové) a dobré je i zastoupení z řad uživatelů a rodinných příslušníků. Mezi aktivními účastníky jsou odborníci jak z klinické praxe, tak z akademického prostředí. Opět posílila účast kolegů ze Slovenska. Uvažujeme proto o česko-slovenském formátu příštích ročníků konference. Uspořádání příští konference plánujeme na podzim roku 2012 s předběžně navrženým místem konání v Pardubickém kraji.

Ohlasy z konference:

„Problematika osob s duševním onemocněním a služeb pro tyto osoby představuje v našem kraji velký problém. Jsme si dobře vědomi toho, že se nejedná výhradně o problematiku zdravotnickou nebo ryze sociální, ale že je nezbytné řešit tuto oblast systematicky, ve spolupráci mezi oběma obory. Rádi jsme proto využili možnosti spolupodílet se na konferenci sociální psychiatrie, která byla pořádána v našem krajském městě. Mezi účastníky bylo hodně zástupců

z oblasti sociálních služeb a myslím, že pro nás, pracovníky ze sociální oblasti, byly poznatky prezentované zdravotníky poučné a podnětné. Zároveň doufám, že pro zdravotníky bylo užitečné seznámit se s naším projektem a s našimi záměry do budoucna. Byli bychom rádi, pokud by se i díky konferenci podařilo nastartovat budoucí vzájemnou spolupráci v Karlovarském kraji mezi oběma obory.“

*Ing. J. Správková, vedoucí odboru sociálních věcí
Karlovarského kraje*

„Konference sekce sociální psychiatrie jsem se zúčastnila poprvé a jsem ráda. Na většině odborných akcí u nás jsme seznamování zejména se současným vědeckým výzkumem a pokroky v léčbě v psychiatrii a sociální psychiatrie je spíše v ústraní. Vzhledem k aktuálnímu konceptu péče (péče vedoucí k uzdravě) je však více než důležité se problematikou spadající do sociální psychiatrie zabývat. Bylo pro mě přínosem diskutovat aktuální problémy psychiatrické péče u nás, vyslechnout názory představitelů patientských organizací a seznámit se s úskalími komunitní sféry. Oceňuji také nadšený přístup některých jednotlivců – např. organizátorů destigmatizační aktivity Cirkus Patiento. Musím vyzdvihnout také výbornou organizaci a přátelskou atmosféru konference.“

*MUDr. Lucie Kališová, Ph.D., odborný asistent
Psychiatrické kliniky 1. LF UK*

zprávy

PRIMÁŘ MUDR. PAVEL BAUDIŠ, CSC., OSMDESÁTNIKEM!

prof. MUDr. Jiří Raboch, DrSc., předseda ČPS

Pavel Baudiš se narodil 2. 10. 1930 v Praze v rodině, která byla a je spjata velmi úzce s medicínou. Jeho otec byl internista, matka zubní lékařka. Z jejich čtyř dětí se tři věnovaly medicíně. Již během studií na pražské lékařské fakultě volontéroval na Psychiatrické klinice na Karlově u Hanzlíčka, Nevoleho a Fischera. Po promoci v r. 1955 mu bylo, dle tehdejšího zvyku, určeno pracovat na psychiatrickém oddělení nemocnice v Karlových Varech. Po absolvování základní vojenské služby již nastoupil jako sekundární lékař na Psychiatrickou kliniku LF v Plzni u prof. Vencovského. Úspěšně složil jak první (1960), tak druhou (1971) atestaci z psychiatrie. V roce 1966 obhájil titul kandidáta psychiatrických věd s prací „Sledování metabolismu serotoninu u psychózy manicko-melancholické“. V Plzni se stal dlouholetým primářem psychiatrické kliniky, a v letech 1964 až 1970 dokonce zástupcem ředitele celé fakultní nemocnice. Postokupační normalizace zasáh-

la hluboko do života vždy poctivě a hrdě se chovajícího dr. Baudiše. Publikace nemohly vycházet pod jeho jménem anebo nesměl být uváděn jako první z autorů. Musel změnit i pracovní místo. V roce 1974 se však vrátil šťastně do Prahy, kde začal pracovat na detašovaném oddělení sociální psychiatrie Výzkumného ústavu psychiatrického, umístěném v Kozí ulici na Starém Městě pražském. Pokud jsem se doslechl, tak se Ctíradem Škodou i prof. Hanzlíčkem vycházeli velmi dobře. V roce 1987 se stal ve VÚPs primářem. Tuto funkci vykonával až do roku 1992. Od roku 2005 je na zasluženém odpočinku, který si však z mého pohledu zatím moc neužívá a zůstává v české psychiatrii stále velmi aktivní, viditelnou a respektovanou osobností.

Hlavní oblastí jeho odborného zájmu byla a je psychiatrická epidemiologie, psychopatologie a názvosloví, etika, psychiatrická invalidizace, psychiatrická rehabilitace, duševní poruchy v praxi praktických lékařů, organizace